

Az iskoláztatás terhei 1924-ben.

Szeged, augusztus 30. (Saját tudósítónktól.) Szeptember mindig leégést jelentett a szülőknek. Gond volt a gyerekek iskoláztatása akkor is, amikor egy tankönyv ötven krajcárba, vagy egy forintba került, beiratással, tandíjjal együtt — főleg ha többen voltak a diákok —, ráment az elsejei fizetés nagyobbik fele.

Az elevenné vált város áradatában, amikor buksi koponyákból kíváncsi szemek tekintgetnek Szeged ugynevezett nevezetességei felé, csak a szülők most is a gondokkal terheltek. Már felbuknának az utcákon, megjelennek az iskolákban is, ahol a javító vizsgák okoznak sápadtságot.

Valami azonban hiányzik s a régi szem olyan bánatosan keresi őket, akik elmaradtak. A délvideki svábgyerekekről van a szó, idejártak hozzánk évtizedeken át, innen vitték a magyar szót haza, ahol most a csimpolyaszó, meg a duda lett a nemzeti dallam. Megmarad-e bennük valami irántunk táplált érzés? — ez Isten tudja. Az elszakított részek ugynevezett hódítói sokkal lendületesebb politikával dolgoznak, semhogy kiengedjék őket a kezükből. Átalakultak az egykori sváb konviktusok is, nem azt a hivatást iktálták már be, amire hivatva vannak és sose látjuk tipikus alakját Rőser bácsinak, a Szegeden való nevelés fanatikus svábjának, aki legalább is olyan őszintén szeretett bennünket, mint szülőfaluját, Gyertyámost. Talán jobban is járt, hogy a másvilágra ment, ezt nem bírta volna ki.

A tankönyvek mai ára.

Elmentünk érdeklődni, hogy mibe kerül ma a tankönyv, ami nélkülözhetetlen eszköze a diákgyerekeknek.

Elépszéltelen sokba, szinte úgy tetszik sok télenél, hogy messzire tulszárnyalja a békebeli paritást. Vannak tankönyvek, amiknek az árát még nem állapították meg a kultuszminisztériumban, mert ott történik a döntés.

Új tankönyv nem jelenik meg s ez volna az egyetlen vigasztaló az egészben, ha nem kerülne olyan sokba az újak is.

A gimnázium első osztályának anyaga közül például a Bartha-Thordói-féle magyar nyelvtan ára 19.800 korona, ugyanazon szerzők olvasókönyve ellenben már 49.500 korona. Kogutovitznak ezen osztályban használt földrajzi iskolai atlasza 54.000 koronába kerül, a Suták-Vörös számtan 21.600-ba, Sik Sándor ima-könyve 44.100-ba.

Nem sorolunk fel minden könyvet, mert nincs annyi helyünk rá, csak a főbb tételekből közlünk mulatványt. A rajztábla, ami felszereléssel kell érteni a szükséges háromszögekkel, 60.000 korona. Ugyanez az ára egy valamirevaló körzőnek, a négyes számú rajztömb pedig 18.000 korona.

A gimnázium ötödik osztályában a retorika 54.000, az állattan 47.700 koronába kerül. (A stilsztika a negyedikben 59.400.) Sextusnak idetartozó latin dolgaiért feltűnő keveset 14.400 koronát kell adni, de Titus Livius már tulmegy az 50.000 koronán. Hol vannak akkor még az egyéb irodalmi könyvek, a német olvasó, Kogutovitz történelmi atlasza, Mayvald görög nyelvtana és gyakorlati olvasókönyve, az Ovidius-szemelvények, a geometria, Schütz hittana, Suták-Lóky algebraja, Vargha helyesírása, a római régiségtan, továbbá a segédkönyvek, a szótárak, logaritmusok?

Egy tankönyv átlagos árát 40—45.000 koronára lehet tenni s minél magasabb az összeg, annál több kell belőle.

A nyolcadikban például van könyve a közgazdasági és társadalmi alapismereteknek, a római régiségeknek. Itt is szerepel Sextus grammatikája, aztán Ifigénia Taurisben, Homeros Iliása. Szemelvények Horatiusból. Tankönyv Jászai Rezső magyar történelme (56.700 K), a pszichológia és logika, a geometria, a görög nyelvtan, Prónai magyar irodalomtörténete (kötetenként 49.500—81.900 koronáig). Schütz katolikus hitvédelme, Suták algebraja, a természettan, a német olvasó, szemelvények Tacitusból.

A tudomány rettenetesen megdrágult, nincs ez másképpen a többi iskolában sem.

A felsőkereskedelmiben a magyar kereskedelmi levelezőnek három köteté van s ezek 48.600, 42.300 és 52.650 koronába kerülnek. A német levelezőnek 37.700 korona az ára, a kereskedelmi számtané 49.500. Tanítanak itt mezőgazdaságtant is, két köteté van s ezek egyenként 44.100 koronába kerülnek.

A tanítóképzőben a földrajz ára 43.560, a polgárban a stilsztika 51.800, a magyar olvasó 34.200, a költészeitan 65.700 korona, a lányiskolai olvasó 22.500 koronába kerül, a középiskolák 6—8 osztályában használatos algebra ára 70.200 korona.

Csak kiszakított részletek ezek, teljes terjedelmükben hiába sorakoztatnók fel valamennyit, mert ilyen arányu a többi is.

Érdeklődtünk mégis az iránt, hogy mennyiből stafiroznak ki egy középiskolás diákot? — Az alsó osztályokban nem lehet 4—450.000 koronán alul, a felsőkben azonban eléri a 800.000 koronát is.

Megnéztük aztán a másik végletet, az első elemi.

A káté a biblia elemeivel 16.500 korona, a fonomimikai ábécé 15.300, a legrimitivebb palatábla 5000 korona. De van 6000 és 7500 koronás is. A palavessző néven népszerű griffi, aminek csikorogtatásával a gyerek kützi ká szüleit a világból, 200 korona.

— Hát az aprószenetek legnagyobb büszkesége, a hátra való táská?

— A vászonból való bőrszegéllyel 150.000, az egyszerű vászon 80 és 120.000 korona között jár.

A könyvszija ára 35 és 45 ezer korona körül váltakozik, a legegyszerűbb Hardtmuth ceruza 2000 korona, a Kohinor, meg a Faber 8500. (Ezt most nem lehet olyan könnyelműen ellopni, mint a békeben.) A radirgummi 500 koronánál kezdődik, de az egészen szabályszerű 4000 be kerül. A rajzszögnek 40 korona a darabja, a rajztábláé 25.000.

A füzetek, ah, a füzetek! Milyen lélekveszedelem volt az a smokkség korszakában, ha nem egyformák voltak s akárcsak színbeli árnyalatban is különbözött az egyik a másiktól!

— Az első elemi iskolába szükséges írka, ami a palatáblán végzett gyakorlatok után válik aktuálissá, 550 korona. A középiskolában használt füzetek 2—4000 koronába kerülnek.

Melyik diáknak nincs notesze? Az idén nyilván soának nem lesz. 4—6—8000 korona az egészen szerény megjelenésű ára, de a csinosabbért elkérnek 30.000-ot, a diszesért, bőrkötésűért 100.000 kó onát.

Hogy usszák meg a szülők ezt a tengernyi drágaságot? Az iskolák a segítségükre sietnek, mert amíg tart a segélyegylet könyvtárgyából, abból adnak kölcsön a szegénysorsuaknak. Él még a diákbörze is, ahol harmadiktizedik kézen vándorol át egy-egy könyv, egyre jobban kopva, hogy immár külön-álló lett minden egyes lapja. De ahol kifogyott a készlet, ott bizony meg kell venni az újat.

Mindenesetre vannak körülmények, ahol meg nyilvánul a humánus tanári szellem s olyankor a Somogyi-könyvtár s immár az egyetemi könyvtár is pótolja az olvasmányokat, amiket vétel útján teljesen képtelen volna megszerezni a mai diák.

A tandíj, meg a koszt pénz.

Tulajdonképpen a beiratással, meg a tandíjjal kellett volna kezdeni, de a súlyosabb tételt választottuk kiindulónak.

Az elemi iskolákban nincs tandíj, legalább még most nincs, de valószínű, hogy utólagosan az esztendő folyamán behozzák ot is. Az erre vonatkozó tárgyalások és adatgyűjtések még nem értek véget. Ma még csak 50 aranyfillért kell fizetni beiratási és könyvtárdíj címén. A Jerney-házban luxus elemi iskola van, ott a tandíj 20.000 korona havonta. Ezt egyébként is előkészítő iskolának hívják.

A polgári iskolában 1 aranykorona a beiratás, 10 a tandíj. A többi fizetnivaló apróság így oszlik meg: Ifjúsági könyvtárra 50 fillér, tanulmányi kirándulásokra 1 korona, értesítőre 50 fillér. A fiúiskolában a mezőgazdasági ok-

tatás és a kézimunka anyagi eszközeinek beszerzésére 1 korona. Természetesen aranyban.

A kereskedelmi iskola tandíját 50 aranykoronában állapította meg a minisztérium, a beiratási díj 105.600 korona. (A békeben 200 korona volt a tandíj, a főlvételi díj pedig 20—30 korona, tehát sokkal több.)

A főgimnáziumok tandíja 20 aranykorona, a beiratás 90.000 papirkorona. Ebben aztán minden benne van.

A tandíjat lehet részletekben is fizetni, köztitisztviselő, hadirokkant, vagy özvegy gyermeke a felére kötelezett, de a kiűnő bizonyítvány meghozza a tandíjmentességet is.

Vidéki szülőknek óriási tétel a gyerek ellátása, aminek az ára együtt szalad fel az élet drágulásával. Mikszáth típusai, a diákokat versenyezve kosztoltató polgári népek (akik nem fogadták vissza a diákot, mert nem volt hajlama a házhoz) teljesen eltűntek. Ellenkezőleg épp tanári körből halljuk azt a panaszt, hogy megszorító kikötéseket alkalmaznak egyes kosztadók s a fejlődő testnek szükséges napi ötszöri étkezés helyett már csak három van divatban.

A pi rista gimnáziumban a bennlakókat mindig csak korlátolt számban vették fel, itt ma négy métermáza buza a koszt pénz. Elképzelhetetlenül kevés, ha hozzávesszük azt a nagy előnyt, amit a tanulmányi felügyelet jelent. Magánhelyeken ugyanis másfél és kétmillió között jár egy diák eltartása havonta. Ezt se fizetik mindenütt készpénzzel, hanem átszámítják természetben való megváltásokra: lisztre, zsirra, szappanra, sokszor sonkára és szalonára. Van aztán ennél olcsóbb hely is, de olyan is az.

Ezek a mai iskoláztatás számbeli adatai, amikből önként következik, hogy a rossz, a tehetségtelen, vagy a hanyagul bukdácsoló gyereket nem érdemes iskolába járatni. Az új idők egyébként is fokozott kötelezettséggel járnak. Csak azért átkínlódni valakivel nyolc osztályt, hogy a végén perfekt számár legyen, a legkönnyelműbb luxus.

Mindenkinek saját érdeke, hogy

iskolafelszerelését

füzeteket, író- és rajzszerzeit

Kovács Henrik könyv- és papirkereskedésében,
Szeged, Kölcsey-u. 4. sz. alatt

vegye meg, mert ott **legolcsóbban** szerezhető be 90

Női kalapok

Megérkeztek a legújabb őszi és téli divatformák **minden színben**

beszerezhető kedvező fizetési feltételek mellett **hitelre is.**

Alakítások a legújabb divat szerint készülnek.

K. Polczner Ilonka

Szeged, Iskola-utca 4. 41. Suhajdával szemben.

Seelenfreund kézimunkaüzlet

Szeged, Tisza Lajos-körút 48. sz.

DMC-áruk, himzőselymek és gyöngyök, Gobelinképek meglepő olcsón kaphatók. 546

Matyér mellett 2000 □-öl, **Bodomban** és **Hattyason** 3 h. bérlet, **Kisuj-szálláson** 130 h.

2 emeletes modern bérház 550 mill. Modern magánház 330 és 320 mill. **Ujszegeden** szép magánház 230 mill.

Petrik Antal nyug. állpt. tanácsos, O. F. B. által engedélyezett ingatlanforgalmi irodája, törv. bej. cég, **Szegeden**. Iroda: **Atilla-utca 7.** Telefon: 5—69 — Lakás: **Stáció-utca 8/b.** Telefon 13—36. 392